

УДК 316.774:070:32

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.3.2/45>

Маскалева Л. А.

Приватний заклад вищої освіти

«Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

Стеколыцикова В. А.

Приватний заклад вищої освіти

«Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

Йордан Г. М.

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ПОЛІТИЧНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО АКТИВІЗМУ

У сучасному цифровому суспільстві соціальні мережі істотно змінюють традиційні механізми політичної комунікації, зокрема трансформують як саму політичну журналістику, так і форми громадянського активізму. Вони стають не лише каналами поширення інформації, а й майданчиками для суспільного діалогу, мобілізації політичної участі та формування громадської думки. У зв'язку з цим постає необхідність переосмислення ролі журналіста в цифровому середовищі, а також вивчення взаємодії між медійними практиками й громадянською активністю в соціальних мережах. Мета статті – проаналізувати особливості впливу соціальних мереж на політичну журналістику та цифровий громадянський активізм, а також з'ясувати характер взаємодії між журналістами та громадськими активістами в межах цифрового публічного простору. Для досягнення поставленої мети застосовано міждисциплінарний підхід, що поєднує медіазнавчий, соціологічний та політологічний аналіз. Використано порівняльний аналіз функцій і цілей учасників цифрової комунікації, методи інтерпретації наукових джерел, а також структурно-функціональний підхід до розуміння трансформацій сучасного інформаційного простору. Обґрунтовано, що соціальні мережі виступають основними агентами змін у сфері політичної журналістики, впливаючи як на формат подачі матеріалів, так і на логіку взаємодії з аудиторією. Встановлено, що цифровий громадянський активізм функціонує в тісній взаємодії з журналістською діяльністю, що виявляється в спільному інформаційному полі, хоча й за умови відмінних цілей і ступеня відповідальності. Здійснено порівняльний аналіз діяльності журналістів і громадських активістів у соціальних мережах, що сприяє глибшому розумінню особливості їхньої ролі в процесі цифрової політичної комунікації. Окреслено як позитивні аспекти соціальних мереж для політичної журналістики, так і виклики, пов'язані з ризиком поширення неперевіреної інформації, емоціалізацією публічного дискурсу та етичними дилемами. Зроблено висновки щодо необхідності формування нових професійних стандартів, що відповідають викликам цифрового середовища.

Ключові слова: гібридні формати інформування, поширення дезінформації, суспільна свідомість, поріг залучення користувачів, мобільність.

Постановка проблеми. У сучасному інформаційному суспільстві соціальні мережі перетворилися на основний інструмент політичної комунікації, що активно змінює як традиційну журналістику, так і форми громадянської участі. Якщо раніше політична журналістика функціонувала переважно в межах ієрархічних медіаструктур із чітким розподілом ролей між журналістом і аудиторією, то сьогодні соціальні платформи розмивають ці межі,

стимулюючи появу нових гібридних форматів інформування та залучення громадськості. Водночас соціальні мережі стали потужним засобом мобілізації громадянського активізму, даючи змогу організовувати протести, поширювати політичні наративи та впливати на прийняття рішень без посередництва традиційних інституцій.

Однак така трансформація породжує й низку проблем: зниження стандартів журналістської

відповідальності, поширення дезінформації, зміщення акценту з аналітики на емоційну подачу, а також поверховість цифрового активізму. Дедалі частіше постає питання про межі впливу соціальних мереж на політичну свідомість суспільства та про роль користувача як активного учасника інформаційного процесу. У цьому контексті необхідним є комплексний аналіз трансформацій, що відбуваються під впливом цифрових технологій у сфері політичної журналістики та громадянської активності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика впливу соціальних мереж на політичну журналістику та громадянський активізм впродовж останніх років привертала значну увагу науковців. Однак окремі аспекти залишаються недостатньо вивченими або потребують глибшого аналітичного опрацювання в умовах сучасного цифрового середовища.

У фокусі дослідження Б. А. Синчака та інших перебувають трансформаційні процеси в журналістиці, спричинені інтеграцією соціальних медіа в професійну діяльність [1]. Автори акцентують, що соціальні мережі не лише стали новим каналом розповсюдження інформації, а й зумовили появу нових форм журналістської взаємодії з аудиторією, зокрема через зворотний зв'язок і персоналізацію контенту. Водночас наголошується на загрозі девальвації стандартів через надмірну орієнтацію на віральність повідомлень, що формує потребу в нових підходах до професійної відповідальності.

Своєрідним доповненням є міркування А. Ю. Куцика [2], який розглядає соціальні мережі як чинник формування політичної та громадянської культури в Україні. Він стверджує, що цифрові комунікації здатні стимулювати активізацію громадянської участі, однак можуть призводити до формування ілюзії включеності без реального політичного впливу, породжуючи феномен так званого «віртуального активізму».

Ю. Ж. Шайгородський [3] аналізує соціальні медіа в ширшому суспільно-політичному та етико-моральному контексті, наголошуючи на їхній ролі в трансформації політичних процесів в Україні. Дослідник фіксує амбівалентний характер змін: з одного боку, мережі сприяють політичному плюралізму, з іншого – посилюють роз'єднаність суспільства через емоційно забарвлений контент і послаблення критичного аналізу повідомлень.

Увага до амбівалентності проявів цифрової політики простежується і в роботі А. Ю. Кравця [4], де автор розкриває як позитивні, так і нега-

тивні наслідки функціонування соціальних мереж у політичному процесі. Зокрема, соціальні платформи розглядаються як каталізатор політичної мобілізації, але водночас і як середовище, де маніпуляції та популізм отримують нові інструменти впливу.

Особливу увагу проблемі політичних маніпуляцій у соціальних мережах приділяє С. Була [5]. Авторка доводить, що ефективність маніпулятивних технологій зростає в середовищі соцмереж через емоційну залученість аудиторії, нестачу перевірених джерел і низький рівень цифрової медіаграмотності. Така оцінка створює важливе підґрунтя для подальших етичних і професійних дискусій щодо меж впливу журналістів у нових медіареаліях.

Проблема викривлення інформаційного простору через явище постправди є актуальною в публікації Н. Горбенко [6]. Авторка аналізує, як постправда змінює уявлення про істину в політичному дискурсі, надаючи емоційній переконливості більшої ваги, ніж фактичній правдивості. Це особливо важливо для розуміння викликів, перед якими постають журналісти у спробах протистояти емоційно маніпулятивному контенту громадських ініціатив.

О. Гоцур [7] звертається до теми політичного PR у виборчих кампаніях, досліджуючи як український, так і міжнародний досвід. У її роботі соціальні мережі розглядаються не лише як простір комунікації, а як платформа стратегічного конструювання образу кандидата, де межа між журналістським висвітленням і пропагандистським впливом часто є розмитотою.

Дослідження М. В. Гончара [8] зосереджене на системному впливі соціальних мереж на політичні системи, зокрема в умовах конкуренції між демократичними та авторитарними режимами. У його роботі обґрунтовано тезу, що саме відкритість і швидкість комунікації в соцмережах є основними чинниками посилення демократичних процесів, але за умови високого рівня медіаосвіченості населення та наявності незалежної журналістики.

Загалом аналіз наукових джерел засвідчив, що значна частина дослідників акцентує на впливі соціальних мереж як на інструменті трансформації політичної комунікації та активізації громадянської участі. Водночас залишаються відкритими питання глибинної взаємодії між політичною журналістикою та громадянським активізмом у соціальних медіа як єдиному інформаційному середовищі. Потребують подальшого аналізу нові форми

відповідальності журналіста в цифрову епоху, а також етичні дилеми, що виникають у зв'язку зі зростанням емоційності, швидкоплинності та алгоритмізації політичного контенту.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження впливу соціальних мереж на трансформацію політичної журналістики та розвиток сучасних форм громадянського активізму, а також виявлення основних тенденцій, викликів і перспектив у цьому процесі.

Завдання статті:

- проаналізувати теоретичні підходи до розуміння соціальних мереж як інструмента політичної комунікації;
- дослідити зміни, яких зазнала політична журналістика під впливом цифрового середовища;
- визначити особливості цифрового громадянського активізму та його взаємодію з новими медіа.

Виклад основного матеріалу. У сучасному інформаційному просторі соціальні мережі розглядаються як один з основних інструментів політичної комунікації, що докорінно трансформують традиційні підходи до взаємодії між владою, медіа та громадянами. Визначення поняття соціальної мережі на початку XXI століття зазнало значного розширення: від технічної платформи для комунікації до складного соціального інструмента, інтегрованого в усі сфери життя людини – від побутової до політичної. У класичному розумінні соціальна мережа – це вебсайт або інша інтернет-служба, що дає змогу користувачам створювати публічний або напівпублічний профіль, формувати список контактів і взаємодіяти з іншими користувачами, переглядаючи їхні зв'язки та інформацію. Як зазначає А. Ю. Куцук [2, с. 36], такий підхід було закладено ще в 1954 році соціологом Дж. А. Барнесом, який уперше ввів термін «соціальна мережа» для опису соціальних зв'язків між індивідами.

У XXI столітті соціальні мережі перестали бути лише інструментами спілкування. Вони трансформувалися в багатофункціональні платформи, що відіграють важливу роль у фінансовій, освітній, культурній та політичній сфері. Саме на перетині соціальних мереж і політичної взаємодії формується нова конфігурація громадської участі, що позначається як цифровий громадянський активізм. Соціальні платформи, зокрема Facebook, Twitter, Instagram, TikTok та інші, стали новими медіааренами, де поширюється політична інформація, конструюються наративи та формується громадська думка. Важливим чинником є висока

швидкість передачі інформації та низький поріг залучення користувачів до політичного дискурсу. Таким чином, будь-який індивід потенційно може стати транслятором і навіть ініціатором політичного впливу.

Одним із яскравих прикладів ефективності соціальних мереж як інструмента політичної мобілізації є початок Революції Гідності в Україні. 21 листопада 2013 року народний депутат України Мустафа Наєм опублікував у Facebook і Twitter заклик до громадян зібратися на Майдані Незалежності в Києві [9]. Цей, на перший погляд, незначний за форматом пост став каталізатором масштабного громадського руху, який згодом переріс у багатомісячний протестний спротив із глибокими політичними наслідками. Соціальні мережі в цьому випадку стали не тільки каналом передачі інформації, а середовищем, у якому активізується громадська енергія, формується спільна ідентичність, консоліднуються зусилля для досягнення політичних цілей. Таким чином, можна стверджувати, що соціальні мережі – це не просто ретранслятори подій, а й платформи для їхнього виникнення.

На концептуальному рівні важливо звернути увагу на позиції західних дослідників, зокрема Ніла Фергюсона, автора праці «Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку» [10]. Він аргументує, що соціальні мережі, що спочатку розглядалися як інструменти демократизації комунікації, виявилися також ефективним засобом політичного впливу, здатним змінювати баланс сил у глобальному контексті. Цей парадокс – між свободою висловлювань і маніпулятивними практиками – становить одну з основних проблем дослідження соціальних мереж у політичній площині.

Варто також підкреслити, що користувачі соціальних мереж сьогодні дедалі частіше виступають не як пасивні споживачі інформації, а як активні її творці. Цей процес зміщує акценти в розумінні політичної журналістики: межа між професійним журналістом і громадським активістом стає все більше розмитою. Поява таких феноменів, як «громадянська журналістика», «контент від очевидців», «політичні блогери», демонструє, що соціальні мережі фактично стають новим рівнем розвитку політичної публічності, що викликає потребу в оновленні теоретичних моделей медіакомунікації та перегляді функцій політичної журналістики в цифрову добу.

Розвиток цифрових технологій також сприяв трансформації традиційних ЗМІ, які нині активно

розширюють свою присутність у соціальних мережах, створюючи нові формати комунікації з аудиторією, що потребує оперативності, інтерактивності та мобільності в отриманні новин.

Соціальні мережі, такі як Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, TikTok, Telegram тощо, стали альтернативним джерелом новин, що успішно конкурує з класичними телевізійними чи друкованими медіа. Саме вони формують новий тип інформаційного середовища, де аудиторія не є пасивним реципієнтом інформації, а активно бере участь у процесах її поширення, інтерпретації та коментування. У цьому контексті соціальні мережі виступають своєрідною платформою для політичної журналістики, яка отримує нові можливості для збирання та поширення інформації, аналізу суспільних настроїв, налагодження прямої комунікації з читачем.

Політична журналістика, яка раніше була переважно монополізована офіційними ЗМІ, завдяки соціальним медіа отримала можливість функціонувати в умовах більшої відкритості та плюралізму. Журналісти отримали нові інструменти для пошуку інформації: акаунти політиків, громадських активістів, офіційних відомств та навіть пересічних громадян стали джерелом первинної інформації, що подекуди має більшу оперативність і точність, ніж традиційні повідомлення в ЗМІ. Наприклад, користувачі соціальних мереж можуть публікувати фото або відео безпосередньо з місця події, що дає змогу журналісту миттєво реагувати на інформаційні приводи, зберігаючи при цьому етичні та професійні стандарти, зокрема перевірку джерела та верифікацію фактів.

Істотним зрушенням є і зворотний зв'язок, який забезпечується в соціальних мережах. Завдяки лайкам, коментарям, поширенням, журналіст може швидко зрозуміти реакцію аудиторії на матеріал, виявити потреби цільової групи, сформулювати індивідуальну комунікаційну стратегію. У такий спосіб соціальні мережі сприяють персоналізації політичного дискурсу, де журналістика виходить за межі офіційного формату й долучається до формування громадської думки.

Прикладом адаптації журналістики до формату соціальних медіа є діяльність таких ресурсів, як BINUS Info, ТСН, BBC News, які мають активні акаунти у Facebook, Instagram, Twitter, YouTube тощо. Ці платформи публікують новини у формі коротких повідомлень, інфографіки, відео та прямих ефірів, що полегшує споживання інформації мобільною аудиторією.

Зокрема, проєкт BINUS Info пропонує якісні відеорозслідування, які можна переглядати на YouTube, а також ознайомлюватися з аналітичними матеріалами на сайті [11]. Таким чином, мультимедійний формат дає змогу зробити політичну інформацію доступною, зручною для сприйняття та водночас якісною з погляду журналістських стандартів.

Крім того, соціальні мережі стали простором для громадянської журналістики, що активно розвивається завдяки простим користувачам, які мають доступ до інформації й технологій її фіксації та поширення. У контексті політичної журналістики це означає розширення джерел даних, а також необхідність нових підходів до модерації та верифікації контенту. Журналістика, що інтегрується в соціальні мережі, має не лише адаптувати свій формат, а й відповідати викликам постправди, фейків, маніпуляцій, що особливо загострюється під час виборів, протестів, міжнародних конфліктів.

Варто зазначити, що активність політиків у соціальних мережах також змінює характер політичної журналістики. Публікації у Twitter чи Facebook стають приводами для новин, створюючи новий тип джерел – офіційні пости, які водночас є особистими висловлюваннями політиків. Таким чином, соціальні мережі посилюють ефект «політичної присутності», даючи змогу журналістам оперативно висвітлювати реакції, позиції, полеміку.

Проте така відкритість соціальних мереж також несе ризики: вона підвищує якість інформування, але й вимагає від журналіста більшої відповідальності в перевірці фактів, адже інформаційна перенасиченість і швидкий темп публікацій часто ведуть до поширення неперевіраних даних. Залишається актуальним питання дотримання журналістської етики, об'єктивності та правдивості подачі матеріалу у форматі, який нині часто орієнтований на емоційний аспект і короткий виклад.

У цьому контексті постає необхідність системного осмислення переваг і викликів, які супроводжують використання соціальних мереж у політичній журналістиці. З одного боку, цифрові платформи значно розширюють можливості для збору та поширення інформації, а з іншого – створюють нові професійні та етичні дилеми [12, с. 98]. Для цілісного розуміння цих аспектів доцільно узагальнити позитивні й проблемні сторони впливу соціальних мереж на політичну журналістику у формі таблиці (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги та виклики використання соціальних мереж у політичній журналістиці

Переваги	Виклики
Швидке поширення інформації	Поширення фейкових новин та дезінформації
Можливість прямої комунікації журналіста з аудиторією	Зниження стандартів перевірки фактів
Доступ до значної кількості джерел та свідків подій	Надмірна емоційність і суб'єктивність контенту
Візуальна подача інформації (фото, відео) у режимі реального часу	Тиск політичних акторів або інтернет-спільнот
Створення персонального бренду журналіста	Ризик втрати професійної дистанції
Можливість охоплення молодіжної та цифрової аудиторії	Алгоритмічна селективність (стрічка новин формує однобічну картину подій)
Зворотний зв'язок від читачів та швидка реакція на події	Інформаційне перевантаження і складність виокремлення головного з-поміж великої кількості постів
Інтерактивність та мобільність	Загроза конфіденційності та кібербезпека
Підвищення громадської активності через спільноти та флешмоби	Втрата авторитету традиційної журналістики

Джерело: власна розробка автора

Отже, соціальні мережі як новий медіапростір для політичної журналістики не лише трансформують технічні та організаційні аспекти роботи журналіста, а й істотно змінюють парадигму комунікації у сфері політичного інформування. Вони створюють умови для демократизації інформаційного процесу, посилення громадської участі, але водночас ставлять нові виклики перед професією, вимагаючи від журналістів адаптивності, критичного мислення та медіаграмотності.

У цьому контексті особливої уваги набуває питання взаємодії політичної журналістики з громадянським активізмом у соціальних мережах, оскільки саме ця взаємодія дедалі частіше визначає характер і динаміку політичного дискурсу. Ця взаємодія є складним і водночас продуктивним процесом, що відображає глибокі трансформації в структурі сучасного публічного простору [13, с. 87]. Соціальні медіа є не лише каналами поширення інформації, а й динамічними майданчиками для суспільного діалогу, мобілізації громадської думки, ініціювання політичних кампаній та реагування на суспільно значущі події. Багатовекторність комунікаційних практик у соціальних мережах зумовлює необхідність чіткого розрізнення ролей, які виконують журналісти та громадські активісти. Попри взаємодію в одному цифровому просторі, їхня діяльність відзначається низкою відмінностей, що стосуються цілей, принципів, рівня відповідальності та інструментів впливу. З метою кращого розуміння специфіки кожної з цих груп доцільно здійснити порівняльний аналіз їхніх характеристик у соціальних медіа (табл. 2).

Політична журналістика дедалі активніше адаптується до нових умов функціонування в середовищі соціальних мереж, де громадяни не лише споживають контент, а й самі стають його творцями [14, с. 315]. Це ускладнює традиційну модель взаємодії між ЗМІ та аудиторією, яка раніше була здебільшого односторонньою. У сучасному цифровому середовищі журналісти змушені враховувати реакції активної публіки, яка не лише коментує або поширює інформацію, а й може прямо впливати на інформаційний простір, коригувати наратив або ініціювати медійне висвітлення певної проблематики. Особливо це стосується політичної журналістики, де суспільний резонанс або масова підтримка в інтернет-просторі можуть стати вагомим чинником для подальшого розвитку подій, як на рівні ЗМІ, так і в політичному процесі загалом.

Громадянський активізм у соціальних мережах часто має форму спонтанних ініціатив або структурованих кампаній, спрямованих на привернення уваги до певної проблеми, просування законодавчих змін, протидію корупції чи захист прав людини [15, с. 1659]. У таких випадках політична журналістика виконує подвійну роль: з одного боку – ретранслятора та посередника між активістами й владою, з іншого – критичного інтерпретатора інформації, здатного контекстуалізувати подію, проаналізувати її причини та наслідки, а також встановити фактичну об'єктивність заяв. Співіснування цих ролей породжує нові виклики, зокрема ризик втрати неупередженості або впливу політичних симпатій журналіста на зміст пові-

Особливості діяльності журналістів і громадських активістів у соціальних мережах: порівняльний аналіз

Критерій	Журналісти	Громадські активісти
Мета діяльності	Об'єктивне інформування, дотримання стандартів журналістики	Адвокація змін, мобілізація підтримки, вплив на суспільну думку
Рівень відповідальності	Професійна відповідальність, етичні кодекси, відповідальність перед редакцією	Громадянська відповідальність, моральна відповідальність перед спільнотою
Джерела інформації	Перевірені джерела, офіційні документи, експертні коментарі	Особистий досвід, спостереження, неформальні канали
Підхід до подачі інформації	Нейтральність, об'єктивність, збалансованість	Суб'єктивність, акцент на проблемі, емоційне забарвлення
Форма комунікації	Звітність, аналітика, інтерв'ю, фактчекінг	Заклики до дії, петиції, флешмоби, персоналізовані звернення
Метафора ролі	«Спостерігач», «посередник»	«Агент змін», «каталізатор»
Цільова аудиторія	Широка аудиторія	Зацікавлені групи, прихильники, учасники руху
Використання соціальних мереж	Канал поширення журналістських матеріалів, оперативна комунікація	Інструмент мобілізації, координації дій, активної взаємодії

Джерело: власна розробка автора

домлень. Водночас саме соціальні мережі дають змогу журналістам оперативно відстежувати громадські ініціативи, а іноді й виявляти новини ще до того, як вони стають об'єктом офіційного повідомлення.

Типовими прикладами плідної взаємодії політичної журналістики та громадянського активізму є висвітлення масових протестів, антикорупційних розслідувань, екологічних кампаній, кампаній за права меншин або проти зловживань владою. Нерідко саме перші публікації активістів у соціальних мережах – фото, відео, пости з місця події – стають первинними джерелами для подальших журналістських розслідувань або репортажів. Таке «низове» формування порядку денного стає дедалі звичнішим і змінює традиційні підходи до новинної добірки. Крім того, завдяки інтерактивності соціальних мереж, журналісти отримують можливість оперативного фідбеку, що сприяє глибшому розумінню громадських очікувань і соціального запиту.

Проте, попри значні позитивні ефекти, синергія між журналістикою та громадянським активізмом в онлайн-просторі не позбавлена суперечностей. Зокрема, зростає небезпека маніпуляцій псевдоактивістів, поширення неперевіреної або упередженої інформації, що видається за «громадську думку», а також використання соціальних мереж для тиску на журналістів або формування хибного уявлення про реальність. У таких умовах політична журналістика має розробляти нові етичні та професійні стандарти, зокрема щодо верифікації

джерел у соцмережах, роботи з емоційно зарядженими темами та забезпечення балансу між свободою висловлювання і відповідальністю за об'єктивність.

Отже, взаємодія політичної журналістики та громадянського активізму в соціальних мережах є багатовекторною й амбівалентною. Вона відкриває нові можливості для демократизації інформаційного простору, підвищення прозорості влади та посилення соціального контролю, але водночас потребує критичного осмислення, етичної рефлексії та вдосконалення професійної практики. У цьому процесі важливу роль відіграє не лише журналіст, а й сам споживач інформації, який в епоху цифрових технологій дедалі частіше стає її активним учасником.

Таким чином, соціальні мережі в сучасному світі є не лише платформами для поширення інформації, а й важливими агентами політичної дії. Вони стають простором, у якому виникають нові форми політичної ідентичності, мобілізації та публічної участі. Усе це вимагає від наукової спільноти поглибленого аналізу соціальних мереж як складного та амбівалентного феномену, що одночасно сприяє демократизації політики та створює передумови для її нових викликів.

Висновки. У результаті дослідження було досягнуто поставлених цілей та окреслено основні аспекти трансформації політичної комунікації в цифрову епоху. Проаналізовано основні теоретичні підходи до розуміння соціальних мереж як сучасного інструменту політичної комунікації.

Підкреслено, що соціальні медіа не лише розширили межі політичного дискурсу, але й змінили його структуру, створивши нову модель горизонтального, децентралізованого та інтерактивного обміну інформацією між політичними акторами, медіа та громадськістю. Зростання значущості цифрової комунікації визначає соціальні мережі як простір не лише повідомлення, а й впливу, мобілізації та ідеологічного конструювання.

Проаналізовано глибинні зміни, яких зазнала політична журналістика під впливом цифрового середовища. Констатовано, що соціальні мережі стали самостійним джерелом інформації для журналістів, водночас ускладнивши дотримання традиційних професійних стандартів, таких як об'єктивність, правдивість і баланс. Журналістика в умовах динамічного медіапростору стає оперативною, але й уразливішою до маніпуляцій, фейкових новин і політичного популізму. Посилилася потреба в критичному мисленні, фактчекінгу та медіаграмотності не лише серед журналістів, але й серед аудиторії.

Схарактеризовано феномен цифрового громадянського активізму, що виник на перетині нових

технологій та соціальних ініціатив. Встановлено, що соціальні мережі стали ефективним інструментом для формування та координації громадських рухів, а також для здійснення публічного тиску на політичні інститути. У цьому контексті простежено взаємодію активістів із політичною журналістикою, що дедалі частіше відбувається в межах спільного інформаційного простору. Попри відмінності у функціях і відповідальності, журналісти та активісти активно співіснують у цифрових середовищах, формуючи нові конфігурації впливу на громадську думку.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі взаємодії між журналістами та громадськими активістами в кризових або конфліктних ситуаціях, дослідженні алгоритмічного впливу платформ на формування політичних меседжів, а також у вивченні етичних аспектів цифрової комунікації у сфері політики. Не менш актуальним є порівняльний аналіз особливостей функціонування цифрової політичної журналістики в різних країнах з урахуванням культурного, правового та політичного контекстів.

Список літератури:

1. Синчак Б. А., Коваль А. Г., Кеда А. О. Вплив соціальних мереж на журналістику. *Габітус*. 2021. Вип. 25. С. 21–26. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.25.3>
2. Куцук А. Ю. Вплив соціальних мереж на розвиток політичної та громадянської культури України. *Наука, освіта, суспільство: реалії, виклики, перспективи*. 2019. Вип. 10. С. 35–37. URL: <https://jnos.donnu.edu.ua/article/view/6496> (дата звернення: 19.04.2025).
3. Шайгородський Ю. Ж. Вплив медіа на суспільно-політичні та етико-моральні процеси в Україні. *Політикус*. 2021. Вип. 6. С. 89–95. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-6.15>
4. Кравець А. Ю. Роль соціальних мереж у політичному процесі: позитивні та негативні наслідки. *Політичне життя*. 2024. Вип. 55–60. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.4.7>
5. Була С. Соціальні мережі як інструмент політичної маніпуляції. *Політикус*. 2020. Вип. 4. С. 21–25. URL: http://politicus.od.ua/4_2020/5.pdf (дата звернення: 19.04.2025).
6. Горбенко Н. Постправа як феномен сучасної політики. *Education and Science of Today: Intersectoral Issues and Development of Sciences*. 2021. Вип. 3. С. 23–27. URL: <https://surl.li/ciqwds> (дата звернення: 19.04.2025).
7. Гоцур О. Соціальні мережі і політичний PR в українських та закордонних виборчих кампаніях. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Журналістика*. 2021. Вип. 2(2). С. 53–57. DOI: <https://doi.org/10.23939/sjs2021.02.053>
8. Гончар М. В. Вплив соціальних мереж на політичні системи у контексті суперництва демократичних та авторитарних режимів. *Політикус*. 2024. Вип. 5. С. 11–18. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-5.2>
9. Ніколенко О. 7 українських подій, які почалися з допису на Facebook. *Суспільне новини*. 12.12.2019. URL: <https://surl.li/vhuxhm> (дата звернення: 19.04.2025).
10. Фергюсон Н. *Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку* / пер. з англ. Катерина Діса. Київ: Наш формат, 2018. 552 с.
11. Антикорупційні журналістські розслідування. *BIHUS Info*. URL: <https://bihus.info/> (дата звернення: 19.04.2025).
12. Гордійчук О. О. Вплив ментальності та політичних традицій українців на зміст та ефективність політичної комунікації. *Політичне життя*. 2025. Вип. 1. С. 94–103. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.1.6>
13. Воронова Т. Трансформація системи соціально-політичної комунікації держави: вплив соціальних (інтернет) мереж. *Грані*. 2023. Вип. 26(2). С. 84–89. DOI: <https://doi.org/10.15421/172331>

14. Horz C. M. Identity propaganda. *British Journal of Political Science*. 2024. Vol. 54(2), p. 313–338. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0007123423000182>

15. Kaur K., Gupta S. Towards dissemination, detection and combating misinformation on social media: a literature review. *Journal of Business & Industrial Marketing*. 2023. Vol. 38(8). P. 1656–1674. DOI: <https://doi.org/10.1108/JBIM-02-2022-0066>

Maskaleva L. A., Stiekolshchykova V. A., Yordan H. M. THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON THE TRANSFORMATION OF POLITICAL JOURNALISM AND CIVIC ACTIVISM

In today's digital society, social media are significantly changing the traditional mechanisms of political communication, in particular, transforming both political journalism and forms of civic activism. They are becoming not only channels for disseminating information, but also platforms for public dialogue, mobilising political participation and shaping public opinion. In this regard, there is a need to rethink the role of journalists in the digital environment, as well as to study the interaction between media practices and civic engagement on social media. The purpose of the article is to analyse the peculiarities of the impact of social media on political journalism and digital civic activism, and to find out the nature of interaction between journalists and civic activists within the digital public space. To achieve this goal, an interdisciplinary approach combining media studies, sociological and political science analysis was applied. A comparative analysis of the functions and goals of digital communication participants, methods of interpreting scientific sources, as well as a structural and functional approach to understanding the transformations of the modern information space are used. It is substantiated that social networks are the main agents of change in the field of political journalism, influencing both the format of presentation of materials and the logic of interaction with the audience. It is established that digital civic activism functions in close interaction with journalistic activity, which is manifested in a common information field, albeit with different goals and degrees of responsibility. A comparative analysis of the activities of journalists and civic activists in social media is carried out, which contributes to a deeper understanding of the specifics of their role in the process of digital political communication. The author outlines both the positive aspects of social media for political journalism and the challenges associated with the risk of disseminating unverified information, emotionalisation of public discourse and ethical dilemmas. The author draws conclusions about the need to develop new professional standards that meet the challenges of the digital environment.

Key words: hybrid formats of information, spread of disinformation, public consciousness, threshold of user engagement, mobility.